

**Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των προσαρτηθέντων κρατών μελών να μειώσουν τις οικείες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, ώστε να τηρηθούν οι δεσμεύσεις της Κοινότητας για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το έτος 2020»**

COM(2008) 17 τελικό — 2008/0014 (COD)

(2009/C 27/16)

Στις 11 Φεβρουαρίου 2008, και σύμφωνα με το άρθρο 175 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την:

«Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των προσαρτηθέντων κρατών μελών να μειώσουν τις οικείες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, ώστε να τηρηθούν οι δεσμεύσεις της Κοινότητας για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το έτος 2020».

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Ιουνίου 2008 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. MORKIS.

Κατά την 446η σύνοδο της ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 9 και 10 Ιουλίου 2008 (συνεδρίαση της 9ης Ιουλίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 116 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 8 αποχές την παρούσα γνωμοδότηση:

## 1. Σύνοψη των παρατηρήσεων και συστάσεων της ΕΟΚΕ

1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επικροτεί την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία, προκειμένου να καταπολεμηθεί η κλιματική αλλαγή, ζητείται από τα κράτη μέλη να μοιραστούν τις προσπάθειες για να τηρηθεί η δέσμευση της Κοινότητας για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από πηγές που δεν καλύπτονται από την οδηγία 2003/87/ΕΚ (Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής) κατά την περίοδο από το 2013-2020.

1.2 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει και επικροτεί τον ηγετικό ρόλο της ΕΕ στις διεθνείς διαπραγματεύσεις σχετικά με τις δεσμεύσεις για το κλίμα και την προστασία του περιβάλλοντος. Μέσω των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει, η ΕΕ πρωτοστατεί με το παράδειγμά της και μπορεί να ενθαρρύνει άλλες χώρες να υιοθετήσουν παρόμοια μέτρα.

1.3 Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η κοινωνία των πολιτών μπορεί να διαδραματίσει βασικό ρόλο όσον αφορά την εφαρμογή της απόφασης και την τήρηση των δεσμεύσεων που ανέλαβαν οι ενδιαφερόμενες χώρες. Τα κράτη μέλη οφείλουν να καταβάλουν περισσότερες προσπάθειες για την προώθηση των κοινοτικών πρωτοβουλιών που αποβλέπουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και να επινοήσουν τρόπους για τη στήριξη των εν λόγω πρωτοβουλιών:

- Η κοινωνία πολιτών στο σύνολό της θα μπορούσε να διαδραματίσει βασικό ρόλο στην εφαρμογή της απόφασης. Οι απαιτήσεις της απόφασης και τα μέσα για την εφαρμογή της σε κάθε κράτος μέλος μπορούν με τον τρόπο αυτό να διαδοθούν ευρύτερα.
- Πρέπει, επίσης, να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση σε εκπαιδευτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση του κοινού και την κατανόηση της ανάγκης να καταβληθούν προσπάθειες προκειμένου να μειωθούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.
- Είναι εξίσου σημαντικό να καταρτιστούν ειδικοί και να ευαισθητοποιηθεί ευρύτερα το κοινό στους τομείς της εξοικονόμησης ενέργειας, της προστασίας του περιβάλλοντος, και της κλιματικής αλλαγής.

1.4 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι τα μέτρα για μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου θα πρέπει να υλοποιηθούν με τρόπο ώστε,

μακροπρόθεσμα, να διασφαλιστεί και μάλιστα να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Η ζήτηση για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καθώς και οικονομικά αποδοτικών προϊόντων και παραγωγικών διαδικασιών θα αυξάνεται όλο και περισσότερο σε παγκόσμιο επίπεδο, και η Ευρώπη μπορεί να ενισχύσει τα ανταγωνιστικά της πλεονεκτήματα μέσω της ηγετικής θέσης που κατέχει σε πολλούς από αυτούς τους τομείς. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει να στηρίξουν οικονομικά τις συναφείς δράσεις έρευνας και ανάπτυξης.

1.5 Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 3, της πρότασης απόφασης, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν προκαταβολικά από το επόμενο έτος ποσότητα ίση με 2 % του οικείου ορίου εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ή, εάν οι εκπομπές ενός κράτους μέλους υπολείπονται του ορίου που ορίζεται στην παράγραφο 2, το εν λόγω κράτος μέλος μπορεί να μεταφέρει στο επόμενο έτος τις οικείες πλεονάζουσες μειώσεις των εκπομπών. Η διάταξη είναι υπερβολικά άκαμπτη, δεδομένου ότι το ετήσιο πλαίσιο δεν προσφέρει την απαιτούμενη ευελιξία που απαιτείται για την υλοποίηση έργων μεγάλης κλίμακας και τη διασφάλιση ικανοποιητικών αποτελεσμάτων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα μικρά κράτη μέλη τα οποία εκτελούν μεγάλης κλίμακας έργα μείωσης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Η Επιτροπή προτείνει κάθε κράτος μέλος να καταρτίζει σχέδιο για την επίτευξη των εθνικών του στόχων. Ωστόσο, ο μέσος όρος των ετήσιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά την περίοδο 2013-2020 δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τον ετήσιο μέσο όρο εκπομπών κατά την περίοδο 2005-2020. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η υλοποίηση αυτών των σχεδίων θα πρέπει να εστιάζεται σε τακτική βάση σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να εντοπίζονται αμέσως οι όποιες αποκλίσεις και να μπορούν να λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα.

1.6 Προκειμένου να αυξηθεί η συνολική σχέση κόστους/αποτελεσματικότητας της συνολικής δέσμευσης της Κοινότητας και να εκπληρωθούν οι κοινοί στόχοι με το μικρότερο δυνατό κόστος, η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι στην παρούσα απόφαση θα πρέπει να προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη θα μπορούν να μεταφέρουν μέρος των επιτρεπόμενων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου τους σε άλλο κράτος μέλος.

1.7 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, με τη χρήση ευέλικτων εργαλείων σε έργα που έχουν σχεδιαστεί για τη διασφάλιση της από κοινού εφαρμογής του μηχανισμού καθαρής ανάπτυξης, πρέπει να εξευρεθεί κατάλληλη ισορροπία μεταξύ, αφενός, της δράσης που αναλαμβάνεται εντός της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και, αφετέρου, της έννοιας της αλληλεγγύης στο πλαίσιο της θέσπισης μέτρων μείωσης των εκπομπών στις αναπτυσσόμενες χώρες. Ωστόσο, η χρήση ευέλικτων εργαλείων πρέπει να είναι κατάλληλη μόνο όταν μειώνουν πραγματικά τις συνολικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Δεν πρέπει να ενθαρρύνουν διαρροή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από την ΕΕ προς τρίτες χώρες.

1.8 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί και εγκρίνει τον επιμερισμό της ευθύνης μεταξύ των κρατών μελών. Φρονεί ότι το κοινό πρέπει να ενημερώνεται καλύτερα σχετικά με τις αρχές που διέπουν τον επιμερισμό της ευθύνης. Στις διευθετήσεις για τον επιμερισμό της ευθύνης, πρέπει να εκτιμώνται οι ειδικές συνθήκες κάθε μεμονωμένης χώρας, το κόστος που συνεπάγεται η μείωση των εκπομπών και οι επιπτώσεις της μείωσης στην ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη της χώρας. Το αποτέλεσμα της απόφασης για τον επιμερισμό της ευθύνης θα πρέπει να είναι ισότητα του σχετικού κόστους της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε κάθε χώρα.

1.9 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να θεσπίσει ένα καθεστώς αυτόματης συμμόρφωσης στο πλαίσιο του οποίου θα μπορούν λόγω χάρη να επιβάλλονται χρηματικές ποινές σε βάρος κρατών μελών που υπερβαίνουν τις προβλεπόμενες ποσότητες των εκπομπών.

## 2. Εισαγωγή: το έγγραφο της Επιτροπής

2.1 Στις 23 Ιανουαρίου 2008, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε δέση προτάσεων για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

2.2 Στόχος της πρότασης της Επιτροπής είναι η υλοποίηση της συμφωνίας που επιτεύχθηκε κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 8 και 9 Μαρτίου 2007, με την οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση δεσμεύεται να επιτύχει μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20 % έως το 2020 σε σχέση με το 1990 και να διασφαλίσει ότι η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα ανέρχεται μέχρι το 2020 σε ποσοστό 20 %.

2.3 Το σύνολο των προσπαθειών μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου κατανέμεται μεταξύ των τομέων που υπάγονται στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΕΔΕ-ΕΕ) και εκείνων που δεν υπάγονται σε αυτό. Η Επιτροπή προτείνει την ακόλουθη προσέγγιση: μείωση κατά 21 % των εκπομπών εντός του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής μέχρι το 2020 σε σύγκριση με το 2005· μείωση κατά 10 % περίπου σε σύγκριση με το 2005 στους τομείς που δεν καλύπτονται από το ΣΕΔΕ-ΕΕ. Το αποτέλεσμα αυτών των δυο μειώσεων θα είναι μια συνολική μείωση κατά 14 % σε σύγκριση με το 2005, ποσοστό που ανέρχεται σε μείωση — κατά 20 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.

2.4 Το Συμβούλιο εξέγγειλε ακόμη πιο φιλόδοξους στόχους υπό τον όρο ότι θα υπογραφεί μια παγκόσμια, συνολική συμφωνία

για την περίοδο μετά το 2012, ότι οι άλλες ανεπτυγμένες χώρες θα δεσμευθούν για ανάλογες μειώσεις εκπομπών και ότι οι οικονομικά πιο προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες θα συμβάλουν καταλλήλως, ανάλογα με τις ευθύνες και τις δυνατότητές τους. Εντός των εν λόγω παραμέτρων, η Κοινότητα οφείλει να επιτύχει μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 30 % μέχρι το 2020.

2.5 Η υπό εξέταση πρόταση απόφασης καθορίζει τη συμβολή των κρατών μελών στην τήρηση των δεσμεύσεων της Κοινότητας για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά την περίοδο 2013-2020 από πηγές που δεν καλύπτονται από την οδηγία 2003/87/ΕΚ (πηγές εκτός του ΣΕΔΕ-ΕΕ).

2.6 Η πρόταση απόφασης ορίζει τους κανόνες για τον καθορισμό της συμβολής των κρατών μελών στην τήρηση των δεσμεύσεων της Κοινότητας για μείωση των εκπομπών αερίων κατά την περίοδο 2013-2020.

2.7 Η Επιτροπή διατυπώνει, επίσης, την άποψη ότι η προσπάθεια για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου πρέπει να επιμεριστεί μεταξύ των κρατών μελών, λαμβανομένων υπόψη των διαφορετικών οικονομικών συνθηκών και του κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ σε κάθε χώρα. Έτσι, στα κράτη μέλη που σήμερα έχουν σχετικά χαμηλό κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ και υψηλές προσδοκίες αύξησης του ΑΕγχΠ στο μέλλον, το 2020 θα επιτραπεί να εκλύουν υψηλότερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου σε σχέση με το 2005.

2.8 Λαμβανομένης υπόψη της προτεινόμενης διαφοροποίησης, η Επιτροπή συνιστά να τεθούν ορισμένα ανώτατα όρια για τις επιμέρους χώρες χωρίς, ωστόσο, να απαιτηθεί από κανένα κράτος μέλος να μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου το 2020 κατά περισσότερο από 20 % σε σχέση με το 2005· ταυτόχρονα όμως δεν θα πρέπει να επιτραπεί σε κανένα κράτος μέλος να αυξήσει έως το 2020 τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά περισσότερο από 20 % σε σχέση με τα επίπεδα του 2005.

2.9 Η Επιτροπή προβλέπει ότι κάθε κράτος μέλος οφείλει, μέχρι το 2020, να περιορίσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από πηγές που δεν καλύπτονται από την οδηγία 2003/87/ΕΚ κατά το ποσοστό που προβλέπεται για το εν λόγω κράτος μέλος στο παράρτημα της απόφασης σε σχέση με το 2005.

2.10 Κατά την άποψη της Επιτροπής, η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου πρέπει να γίνεται κατά την περίοδο 2013-2020 σε ετήσια βάση. Ωστόσο, υπάρχει ένας βαθμός ευελιξίας, με την έννοια ότι κάθε κράτος μέλος μπορεί να μεταφέρει στο επόμενο έτος μια ποσότητα ίση με 2 % του ορίου των οικείων εκπομπών αερίου θερμοκηπίου του ράτους μέλους. Οποιοδήποτε κράτος μέλος του οποίου οι εκπομπές υπολείπονται του ορίου του μπορεί, επίσης, να μεταφέρει τις οικείες πλεονάζουσες μειώσεις των εκπομπών στο επόμενο έτος.

2.11 Κάθε κράτος μέλος οφείλει να περιορίζει ετησίως τις εν λόγω εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου με γραμμική σχέση, ούτως ώστε οι εκπομπές να μην υπερβαίνουν το ανώτατο όριο που έχει οριστεί για το οικείο κράτος μέλος για το 2020, όπως προσδιορίζεται στο παράρτημα της παρούσας απόφασης.

2.12 Προκειμένου να δοθεί στα κράτη μέλη περισσότερη ευελιξία στην τήρηση των δεσμεύσεών τους, να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη στις τρίτες χώρες, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, και να παρασχεθεί βεβαιότητα στους επενδυτές, η Επιτροπή προτείνει τα κράτη μέλη να μπορούν να συνεχίζουν να χρησιμοποιούν πιστωτικά μόρια του μηχανισμού καθαρής ανάπτυξης (CDM) ώστε να διασφαλιστεί μια αγορά για τα εν λόγω πιστωτικά μόρια ακόμη και μετά το 2012.

2.13 Προκειμένου να διασφαλιστεί τόσο η ύπαρξη της εν λόγω αγοράς όσο και η περαιτέρω μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην ΕΕ, έτσι ώστε να στηριχθεί η υλοποίηση των κοινοτικών στόχων που αφορούν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την ασφάλεια του εφοδιασμού, την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα, προτείνεται να επιτραπεί η ετήσια χρήση από τα κράτη μέλη πιστωτικών μορίων που προκύπτουν από έργα μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε τρίτες χώρες, μέχρι να επιτευχθεί διεθνής συμφωνία για την κλιματική αλλαγή, μέχρι ποσοστού 3 % των εκπομπών κάθε κράτους μέλους από πηγές εκτός ΣΕΔΕ κατά το έτος 2005. Αυτή η μέγιστη ποσότητα αυτή ισοδυναμεί με το ένα τρίτο της προσπάθειας μείωσης το 2020. Πρέπει να επιτρέπεται σε κάθε κράτος μέλος να μεταβιβάζει το αχρησιμοποίητο τμήμα του ορίου αυτού σε άλλα κράτη μέλη.

2.14 Η Επιτροπή κρίνει ότι όταν επιτευχθεί διεθνής συμφωνία για την κλιματική αλλαγή, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δέχονται πιστωτικά μόρια προερχόμενα από μείωση των εκπομπών μόνον από χώρες οι οποίες θα έχουν κυρώσει τη συμφωνία αυτή και υπό τον όρο ότι θα εφαρμοστεί κοινή προσέγγιση.

2.15 Η Επιτροπή είναι, επίσης, της άποψης ότι εάν στο μέλλον η Κοινότητα συνάψει διεθνής συμφωνία για την κλιματική αλλαγή, τα όρια των εκπομπών των κρατών μελών θα πρέπει να αναπροσαρμόστούν με βάση τη νέα δέσμευση της Κοινότητας όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, που θα καθορίζεται στην εν λόγω συμφωνία.

2.16 Τα κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 3 της απόφασης 280/2004/ΕΚ, οφείλουν να υποβάλουν ετήσιες εκθέσεις στις οποίες αναφέρουν τις ετήσιες εκπομπές τους που είναι αποτέλεσμα της εφαρμογής του άρθρου 3 και τη χρήση πιστωτικών μορίων σύμφωνα με το άρθρο 4. Επιπλέον, τα κράτη μέλη υποβάλλουν επικαιροποιημένη πρόβλεψη της προόδου τους, πριν από την 1η Ιουλίου 2016.

### 3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία, για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, ζητείται από τα κράτη μέλη να επιμεριστούν τις προσπάθειες μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από πηγές που δεν καλύπτονται από την οδηγία 2003/87/ΕΚ (πηγές εκτός του συστήματος ΣΕΔΕ-ΕΕ) κατά την περίοδο 2013-2020 αποτελεί σημαντικό κρίκο μιας αλυσίδας αποφάσεων που έχουν ληφθεί για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

3.2 Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι η παρούσα απόφαση θα βοηθήσει την Κοινότητα να επιτύχει τους στόχους της όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή. Η κοινοτική πολιτική στον τομέα αυτό πρέπει να διασφαλίσει σημαντική μείωση των αερίων εκπομπών αερίου θερμοκηπίου διαμέσου της επιβολής δεσμευτικών απαιτήσεων στα κράτη μέλη σε συνδυασμό με αυστηρούς ελέγχους της συμμόρφωσης,

3.3 Ταυτόχρονα, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή στο γεγονός ότι η αποτελεσματικότητα της απόφασης του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον επιμερισμό των προσπαθειών για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις δύο άλλες συνιστώσες της δέσμης νομοθετικών μέτρων για την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή: την οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την οδηγία ΣΕΔΕ-ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι οι συνιστώσες αυτές πρέπει να λειτουργήσουν με απόλυτη συνέργεια, δεδομένου ότι οποιαδήποτε τροποποίηση μίας εξ αυτών θα έχει επιπτώσεις στις άλλες δύο.

3.4 Οι δεσμεύσεις της Κοινότητας πρόκειται να προσαρμοστούν σε περίπτωση που συναφθεί διεθνής συμφωνία. Εναπόκειται πολλές ελπίδες στις διαπραγματεύσεις που ξεκίνησαν στο Μπαλί της Ινδονησίας, τον Δεκέμβριο του 2007, οι οποίες ενδεχομένως να είναι ζωτικής σημασίας για τη διεθνή δράση μέχρι το 2020. Θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο να ολοκληρωθούν οι εν λόγω διαπραγματεύσεις και να επιτευχθεί συμφωνία για την προστασία του περιβάλλοντος κατά τη διάσκεψη για την κλιματική αλλαγή τη Κοπεγχάγης το 2009. Εξάλλου, αναμένεται να επιτευχθεί πρόοδος στο θέμα αυτό σε μια περαιτέρω διάσκεψη κορυφής, η οποία θα πραγματοποιηθεί πριν από τη διάσκεψη της Κοπεγχάγης στο Poznań της Πολωνίας.

3.5 Είναι ευχάριστο το γεγονός ότι η ΕΕ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στις εν λόγω διαπραγματεύσεις. Διαμέσου των δεσμεύσεών της, η ΕΕ δίνει το παράδειγμα και μπορεί να ενθαρρύνει τις άλλες χώρες να υιοθετήσουν παρόμοια μέτρα. Μολονότι αναδυόμενες χώρες όπως η Κίνα, η Ινδία και η Βραζιλία δεν προτίθενται, και είναι ευνόητο, να μειώσουν τις εκπομπές τους, είναι σε θέση να συγκρατήσουν οποιαδήποτε αύξηση των εκπομπών σε σχέση με την οικονομική μεγέθυνση. Η ΕΟΚΕ παροτρύνει την Επιτροπή να καταβάλει κάθε προσπάθεια προκειμένου να επιτευχθεί μια διεθνής μετά-Κιότο συμφωνία με την οποία θα δεσμεύονται οι αναπτυσσόμενες χώρες να μειώσουν κατά 30 % τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2020, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Αυτό ευθυγραμμίζεται με τις εκτιμήσεις της 4ης έκδοσης αξιολόγησης της Διακυβερνητικής επιτροπής για την αλλαγή του κλίματος (IPCC), στην οποία υπολογίζεται ότι απαιτείται μείωση των εκπομπών κατά 25-40 % μέχρι το 2020 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990 προκειμένου να περιοριστεί η αύξηση της θέρμανσης του πλανήτη κατά 2 βαθμούς Κελσίου σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα. Εάν επιτευχθεί μια τέτοια διεθνής συμφωνία, θα πρέπει ασφαλώς να επανεξεταστούν η παρούσα καθώς και οι άλλες προτάσεις της δέσμης νομοθετικών μέτρων της Επιτροπής για την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή, προκειμένου να επιτευχθεί μια ισορροπία ανάμεσα στους στόχους που έχουν τεθεί και σε αυτό τον φιλόδοξο στόχο. Για το λόγο όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να συνυπολογίσουν ότι οι στόχοι που έχουν τεθεί σήμερα για το 2020 αποτελούν μόνο ένα πρώτο στάδιο και ότι, σε εύθετο χρόνο, θα είναι απαραίτητο να καθοριστούν αυστηρότεροι στόχοι, ενδεχομένως ήδη το 2020, αλλά σε κάθε περίπτωση κατά τα χρόνια που θα ακολουθήσουν.

3.6 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι τα μέτρα για μείωση των εκπομπών αερίου θερμοκηπίου θα πρέπει να υλοποιηθούν με τρόπο ώστε, μακροπρόθεσμα, να διασφαλιστεί και μάλιστα να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Η ζήτηση για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καθώς και οικονομικά αποδοτικών προϊόντων και παραγωγικών διαδικασιών θα αυξάνεται όλο και περισσότερο σε παγκόσμιο επίπεδο, και η Ευρώπη μπορεί να ενισχύσει τα ανταγωνιστικά της πλεονεκτήματα μέσω της ηγετικής θέσης που κατέχει σε πολλούς από αυτούς τους τομείς. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει

να στηρίζουν οικονομικά τις συναφείς δράσεις έρευνας και ανάπτυξης, διότι, σε διαφορετική περίπτωση, είναι δύσκολο να επιτευχθούν οι ανωτέρω στόχοι. Εκτός αυτού είναι σημαντικό να καταρτιστούν εμπειρογνώμονες και να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση του κοινού στους τομείς της εξοικονόμησης ενέργειας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής.

3.7 Η κοινωνία των πολιτών μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή της παρούσας απόφασης και στην τήρηση των δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει οι ενδιαφερόμενες χώρες. Τα κράτη μέλη οφείλουν να καταβάλουν μεγαλύτερες προσπάθειες για να προωθήσουν κοινοτικές πρωτοβουλίες που αποβλέπουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και να αναπτύξουν τρόπους για τη στήριξη αυτών πρωτοβουλιών:

- Η κοινωνία των πολιτών στο σύνολό της θα μπορούσε να διαδραματίσει μείζονα ρόλο όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας απόφασης. Οι απαιτήσεις της απόφασης και τα μέσα για την εφαρμογής τους σε κάθε κράτος μέλος πρέπει να διαδοθούν ευρύτερα.
- Πρέπει, επίσης, να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στις εκπαιδευτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση του κοινού και την κατανόηση της ανάγκης για προσπάθειες προκειμένου να μειωθούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.
- Είναι, επίσης, ζωτικής σημασίας να καταρτιστούν εμπειρογνώμονες και να ευαισθητοποιηθεί ευρύτερα το κοινό σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας, την προστασία του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή.

#### 4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, με τη χρήση ευέλικτων εργαλείων σε έργα που έχουν σχεδιαστεί για τη διασφάλιση της από κοινού εφαρμογής του μηχανισμού καθαρής ανάπτυξης, πρέπει να εξευρεθεί κατάλληλη ισορροπία μεταξύ, αφενός, της δράσης που αναλαμβάνεται εντός της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και, αφετέρου, της έννοιας της αλληλεγγύης στο πλαίσιο της θέσπισης μέτρων μείωσης των εκπομπών στις αναπτυσσόμενες χώρες. Ωστόσο, η χρήση ευέλικτων εργαλείων πρέπει να είναι κατάλληλη μόνο όταν μειώνουν πραγματικά τις συνολικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Δεν πρέπει να ενθαρρύνουν διαρροή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από την ΕΕ προς τρίτες χώρες.

4.2 Η Επιτροπή προτείνει τα κράτη μέλη να εξακολουθήσουν να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν πιστωτικά μόρια του μηχανισμού καθαρής ανάπτυξης (CDM) προκειμένου να διασφαλιστεί μια αγορά για αυτά τα πιστωτικά μόρια ακόμη και μετά το 2012. Η ΕΟΚΕ ανησυχεί σχετικά με την ποιότητα των πιστοποιημένων μειώσεων των εκπομπών (CER) που προέρχονται από τον μηχανισμό καθαρής ανάπτυξης και προτείνει, προκειμένου τα κράτη μέλη που επενδύουν σε έργα που θα έχουν ξεκινήσει πριν από το 2013 να μπορούν να συνεχίζουν να επωφελούνται από τον μηχανισμό καθαρής ανάπτυξης, να αναθεωρούνται και να επαληθεύονται οι βασικές αρχές για να διαπιστώνεται εάν ένα έργο εξακολουθεί να θεωρείται συμπληρωματικό. Στην περίπτωση νέων έργων CDM που έχουν σχεδιαστεί να αποτελέσουν μέρος της συμβολής ενός κράτους μέλους στον επιμερισμό της μείωσης των εκπομπών αερίου θερμοκηπίου, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μόνο τα έργα τα οποία χρησιμοποιούν βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές (BAT).

4.3 Η Επιτροπή αναφέρεται μόνο στη γενική αρχή ότι οι δεσμεύσεις των χωρών με υψηλό κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ για μείωση

των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου πρόκειται να είναι αυστηρότερες, ενώ οι δεσμεύσεις των χωρών με χαμηλό κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ θα είναι λιγότερο δεσμευτικές. Ωστόσο, είναι πολύ πιθανόν διαφορετικές χώρες, έστω και εάν —σε σχετικές τιμές— έχουν παρόμοιο κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ, να χρειάζονται προσπάθειες διαφορετικής έντασης προκειμένου να επιτύχουν αυτό το επίπεδο μείωσης εκπομπών. Στις ρυθμίσεις για τον επιμερισμό των προσπαθειών πρέπει να εκτιμώνται οι ιδιαίτερες συνθήκες κάθε χώρας, το κόστος που συνεπάγεται η μείωση των εκπομπών και οι επιπτώσεις της μείωσης στην ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη της εκάστοτε χώρας. Η απόφαση για τον επιμερισμό της προσπάθειας πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα ισότητα του κόστους της μείωσης των εκπομπών σε σχέση με το ΑΕγχΠ κάθε χώρας.

4.4 Η ΕΟΚΕ παραπέμπει επίσης σε μια σαφή αντίφαση στο κείμενο της απόφασης. Η Επιτροπή προτείνει το 2005 ως έτος αναφοράς για την εκτίμηση της προσπάθειας των κρατών μελών για μείωση των εκπομπών αερίου θερμοκηπίου, και το 2020 ως τέλος της εν λόγω περιόδου. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, κάθε κράτος μέλος περιορίζει ετησίως τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου με γραμμική σχέση. Ταυτόχρονα, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου, κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι, το έτος 2013, οι συνολικές του εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από πηγές που δεν καλύπτει η οδηγία 2003/87/ΕΚ δεν υπερβαίνουν τις μέσες ετήσιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου των ετών 2008, 2009 και 2010 στο εν λόγω κράτος μέλος από τις συγκεκριμένες πηγές, όπως έχουν αναφερθεί και εξακριβωθεί σύμφωνα με την οδηγία 2003/87/ΕΚ και την απόφαση 280/2004/ΕΚ. Αυτό σημαίνει ότι το 2008, το 2009 και το 2010 είναι έτη αναφοράς για την εκτίμηση της κατάστασης το 2013.

4.5 Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 3, της πρότασης απόφασης, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν προκαταβολικά από το επόμενο έτος ποσότητα ίση με 2 % του οικείου ορίου εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που αναφέρεται στην παράγραφο 2 ή, εάν οι εκπομπές των κρατών μελών υπολείπονται του ορίου της παραγράφου 2, τα εν λόγω κράτη μέλη μπορούν να μεταφέρουν στο επόμενο έτος το πλεόνασμα που έχουν από άποψη μείωσης των εκπομπών. Η διάταξη αυτή είναι πολύ άκαμπτη, δεδομένου ότι το ετήσιο πλαίσιο δεν έχει την ευελιξία που απαιτείται για την υλοποίηση προγραμμάτων μεγάλης κλίμακας και την επίτευξη ικανοποιητικών αποτελεσμάτων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα μικρά κράτη μέλη τα οποία εφαρμόζουν προγράμματα μεγάλης κλίμακας για μείωση των εκπομπών αερίου θερμοκηπίου.

Η Επιτροπή προτείνει κάθε κράτος μέλος να καταρτίζει σχέδιο για την υλοποίηση των εθνικών του στόχων. Ωστόσο, οι μέσες ετήσιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά την περίοδο 2013-2020 δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τις μέσες ετήσιες εκπομπές το έτος 2005. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η υλοποίηση αυτών των σχεδίων θα πρέπει να εσπεύεται σε τακτική βάση σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να εντοπίζονται αμέσως οι όποιες αποκλίσεις και να μπορούν να λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα.

4.6 Προκειμένου να αυξηθεί η συνολική σχέση κόστους/αποτελεσματικότητας της συνολικής δέσμευσης της Κοινότητας και να επιτευχθούν οι κοινοί στόχοι με το μικρότερο δυνατό κόστος, η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η παρούσα απόφαση θα πρέπει να προβλέπει τη δυνατότητα κάθε κράτους μέλους να μεταφέρει μέρος των οικείων δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου τους σε ένα άλλο κράτος μέλος.

4.7 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να θεσπίσει ένα καθεστώς αυτόματης συμμόρφωσης στο πλαίσιο του οποίου θα μπορούν λόγω χάρη να επιβάλλονται χρηματικές ποινές σε βάρος κρατών μελών που υπερβαίνουν τις προβλεπόμενες ποσότητες των εκπομπών.

4.8 Εξάλλου, από άποψη δίκαιης γεωγραφικής κατανομής των έργων, το άρθρο 4, παράγραφος 1, περίπτωση γ) δεν είναι αρκετά λεπτομερές όσον αφορά τις οικείες πολιτικές αγορές πιστωτικών μορίων.

4.9 Για την εφαρμογή της υπό εξέταση απόφασης, η Επιτροπή οφείλει να παράσχει στα κράτη κατευθυντήριες γραμμές δράσης, εργαλεία και άλλα μέσα. Ένα καλό πρώτο μέτρο θα μπορούσε να είναι η έκδοση εγχειριδίου με παραδείγματα «επιτυχημένων περιπτώσεων» στην ΕΕ.

4.10 Για την επίτευξη του στόχου της παρούσας απόφασης, η ΕΟΚΕ συνιστά στα κράτη μέλη να κάνουν χρήση των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής για έργα τα οποία δεν προκαλούν ή μάλιστα μειώνουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

4.11 Κατά την επόμενη περίοδο κατανομής 2013-2020 προβλέπεται πλειστηριασμός των πιστοποιητικών δικαιωμάτων εκπομπής για τις μονάδες που υπάγονται στο ΣΕΔΕ. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζονται οι πόροι που απαιτούνται για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στους τομείς που δεν καλύπτονται από το ΣΕΔΕ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μέρος των εσόδων αυτών πρέπει να διατίθενται στους τομείς όπου καταβάλλονται προσπάθειες για μείωση των εκπομπών αερίου θερμοκηπίου. Οι υπόλοιποι πόροι πρέπει να διατίθενται σε ένα ταμείο αλληλεγγύης για την εκτέλεση έργων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Βρυξέλλες 9 Ιουλίου 2008.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής  
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

**Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση των οδηγιών 85/337/ΕΟΚ και 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006»**

COM(2008) 18 τελικό — 2008/0015 (COD)

(2009/C 27/17)

Στις 8 Φεβρουαρίου 2008, και σύμφωνα με το άρθρο 175 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την:

«Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση των οδηγιών 85/337/ΕΟΚ και 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006».

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Ιουνίου 2008 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. WOLF.

Κατά την σύνοδο της ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 9 και 10 Ιουλίου 2008 (συνεδρίαση της 9ης Ιουλίου), η ΕΟΚΕ υιοθέτησε με 138 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 4 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

## Περιεχόμενο

1. Περίληψη και συμπεράσματα
2. Εισαγωγή
3. Πρόταση της Επιτροπής
4. Γενικές παρατηρήσεις
5. Ειδικές παρατηρήσεις

### 1. Περίληψη και συμπεράσματα

1.1 Η δέσμευση και η μακροπρόθεσμη αποθήκευση (CCS) του διοξειδίου του άνθρακα (CO<sub>2</sub>) που απελευθερώνεται από τη χρήση (καύση) των ορυκτών καυσίμων θα βοηθούσε ουσιαστικά στην

προστασία του κλίματος. Επομένως, η τεχνολογία πρέπει να αναπτυχθεί ταχύτερα και να τεθεί σε εφαρμογή το συντομότερο δυνατόν.

1.2 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση οδηγίας της Επιτροπής ως απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη και τη χρήση CCS, και στηρίζει, σε γενικές γραμμές, το περιεχόμενό της.

1.3 Η οδηγία εξετάζει τις σημαντικότερες πτυχές του θέματος και προτείνει σχετικά νομοθετικά μέτρα. Ειδικότερα, εξετάζονται τα ζητήματα ανθρωπίνης και περιβαλλοντικής ασφάλειας και οι σχετικές αρμοδιότητες έτσι ώστε να διασφαλιστεί δημόσια αποδοχή της οδηγίας και να αντιμετωπιστούν οι ανησυχίες των απλών πολιτών όσον αφορά την ασφάλεια.